

949

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.11-610 3587
Konu : İzmir Milletvekili
Rahmi Aşkın TÜRELİ'nin
Yazılı Soru Önergesi.

.../.../2011

07 Aralık 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 11.11.2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/44120 sayılı yazınız.

b) Başbakanlığın 18.11.2011 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-287/3719 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın TÜRELİ'nin ,Sayın Başbakanımıza yöneltmiş olduğu ve Sayın Başbakanımızın da Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri TBMM 7/949 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, önergeye ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :

- Cevap Yazısı (5 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Bilgi:

Başbakanlık

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN RAHMİ AŞKIN TÜRELİ'NİN
T.B.M.M. 7/949 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGELERİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

23 Ekim 2011 tarihinde Van ilimizde meydana gelen 7,2 büyüklüğündeki deprem, şehirlerimizin ve insanlarımızın bu doğal afete karşı ne kadar korunmasız ve çaresiz olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Türkiye'nin 3. büyük kenti olan İzmir, yapılan bütün bilimsel araştırmalarda İstanbul ile birlikte 7 ve üzerinde deprem yaşanma riski en yüksek şehirler arasında gösterilmektedir. Bu durum son olarak, 2011 yılı Eylül ayında Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve 9 Eylül Üniversitesi tarafından ortaklaşa düzenlenen " İzmir Deprem Tehlikesi ve Önlemleri Çalıştayında bilim adamları ve resmi görevliler tarafından da tüm açıklığıyla dile getirilmiştir.

Söz konusu çalıştayda, İzmir metropolü, Aliğa ve Menemen ilçelerinde bulunan toplam 21 istasyonda kuvvetli yer hareketliliği ölçümü yapıldığı ve kentin büyük bir bölümünü etkileyecek bir depremin her an yaşanabileceği uyarısında bulunulmuştur. Buna göre;

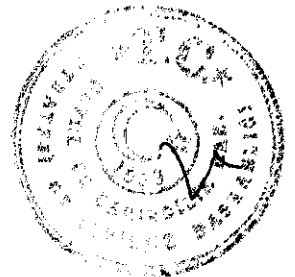
1- Mevcut binaların yüzde 55'inin kaçak ve depreme dayanıksız olduğu belirtilen İzmir'de, depreme karşı hangi önlemler alınmıştır ve alınmaktadır?

2- Van'da çok sayıda vatandaşımızın hayatını kaybettiği deprem sonrasında İzmir başta olmak üzere deprem açısından riskli konumda bulunan şehirlerimizde olası bir deprem halinde can ve mal kayıplarını asgari düzeye çekmek için bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

3- Hükümetinizin depreme karşı önlem niteliği taşıyan çalışmalarında sürekli olarak İstanbul'un ön planda olması, İzmir ve deprem riski altındaki diğer şehirlerin gündeme bile gelmemesi ne anlama gelmektedir?

4- Yapı stokunun yaşlı ve yorulmuş durumda olduğu, binaların taşıyıcı sistemlerinin eski deprem yönetmeliğine göre hazırlandığı İzmir'in deprem riski hükümetiniz tarafından neden görmezden gelinmektedir?

5- Birleşmiş Milletler tarafından desteklenen bir deprem araştırmasında dünyanın deprem açısından riskli şehirleri arasında gösterilen İzmir'e, birerken uyarı sistemi kurmayı düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR:

İlgili kurum olması hasebiyle Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının görüşleri de alınmak suretiyle önergenizdeki sorular aşağıdaki şekilde cevaplandırılmıştır.

1- 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen Gölcük depremi milat kabul edilerek yapıların denetiminin daha sağlıklı yürüyebilmesi için Bakanlığımız tarafından 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çıkarılmıştır. Anayasa Mahkemesi tarafından söz konusu kararnamenin iptali üzerine 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun çıkarılarak İzmir ilimizin de içinde bulunduğu 19 pilot ilde uygulanmaya başlanmıştır. 01.01.2011 tarihinden itibaren de uygulama ülke geneline yayılmıştır. Bu kapsamda Bakanlığımızdan izin belgesi alarak çalışmakta olan yapı denetim kuruluşlarının denetim sorumluluğunu üstlendiği yapıları yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre inşa ettirmesi için gerekli denetimler Bakanlığımız tarafından yapılmaktadır. Görevini yerine getirmeyen kuruluşlara gerekli idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Ayrıca deprem bölgelerinde bulunan kentlerde çürük yapıları kapsayan kentsel dönüşüm projeleri de dâhil gerekli mevzuat çalışmaları Bakanlığımızca sürdürülmektedir.

Kaçak ve depreme dayanıksız yapılar hakkında yapılacak işlemler gerek 775 sayılı Gecekondu Kanununda gerek İmar Kanununun 32, 39 ve 42 inci maddelerinde açıkça belirtilmekte olup, bu konuda Büyükşehir Belediyeleri ve ilçe belediyeli doğrudan görevli ve sorumludur.

Birleşmiş Milletlerin doğal felaketlerin tehlikelerini azaltmak için oluşturduğu uluslararası strateji projesi olan RADIUS, dünya kapsamında birçok şehrin depreme daha hazırlıklı hale getirilmesini amaçlayan bir projedir. 1998 yılında başlayan proje kapsamında belirlenen Dünyadaki 9 şehirden biri de İzmir'dir. Bu kapsamda İzmir'in depreme karşı durumu incelenmiş ve ne tip güvenlik önlemleri alınması gerektiği ortaya çıkarılmıştır.

RADIUS Projesinde; İzmir İli için yapı stoku envanteri çalışması örnekleme metodu kullanılarak hesaplanmış olup, bu çalışma ile elde edilen sonuçların gerçek rakamları yansıtmadığına dair hem kurumlardan hem de üniversitelerden tereddütler dile getirilmiştir.

Bu kapsamda; İnşaat Mühendisleri Odası koordinatörlüğünde, 35 kişinin katıldığı "Deprem Riski Açısından İzmir'deki Üç Pilot Bölgede Yapı Stokunun Değerlendirilmesi" konusunda saha çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada; zeminin sağlam, yapılaşmanın eski olduğu Karabağlar - Basın Sitesi, zeminin olumsuz, yapılaşmanın hem eski hem de yeni yönetmeliğe uygun binalardan oluştuğu Bayraklı - Manavkuyu, zeminin olumsuz, yapılaşmanın eski olduğu Karşıyaka - Alaybey Bölgeleri pilot bölge olarak seçilmiştir. Bu çalışma kapsamında, Basın Sitesi'nde 535, Manav kuyu'da 696, Alaybey'de 259 olmak üzere Toplam 1490 adet bina incelenmiştir.

İzmir ilimizde yapı güçlendirme çalışmaları kapsamında okullar ve hastaneler öncelikle inceleme altına alınmış olup, İzmir'de bulunan 913'ü resmi, 56'sı özel olmak üzere 969 ilköğretim okulu ve 270'i resmi, 40'ı özel olmak üzere 310 ortaöğretim kurumu inceleme kapsamına alınmıştır.

2004-2010 yılları arasında dönemsel farklılıklarla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi ve Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından bütün okulların gözlemsel incelemeleri yapılmış olup, bunlardan; ön laboratuvar incelemesi yapılan okul sayısı 357'dir.

357 okuldan 168'inin proje çalışmaları sürmektedir.

Geri kalan 189 okuldan; 80 tanesinin güçlendirilmesine gerek görülmemiş olup, 74 okulumuzun güçlendirme inşaatı tamamlanmıştır. Halen 7 okulumuzda güçlendirme inşaatı devam etmektedir. Yeniden yapılması düşünülen 8 okulun projelendirme ve yapım çalışmaları devam etmektedir.

İzmir'deki sağlık kurumlarının incelenmesi kapsamında ise 29 adet resmi hastanenin binalarının "Hastane Yapısal Sistemlerinin Deprem Riskine Karşı Güçlendirilmesi" çalışmaları Başbakanlık Toplu Konut İdaresi'nce yürütülen "Afet Sonrası Rehabilitasyon ve Yeniden Yapılandırma Projesi" kapsamında 11 hastane, Deprem Yönetmelik koşullarına uygun projelendirilmiş ve inşa edilmiştir. Bunun yanında 5 hastanenin bazı bölümlerinde güçlendirme çalışmaları sonuçlandırılmış, bazı bölümleri de yıkılarak yerine yönetmelik hükümlerine uygun yeni ek hizmet binalarının yapımı gerçekleştirilmiştir.

Güçlendirme çalışmaları kapsamında 8 hastanenin güçlendirilmesinin ekonomik olmayacağı, günümüz koşullarına uygun nitelikli hale dönüştürülemeyeceği ve koğuş sisteminden kurtarılamayacağı kanısına varıldığından plan ve program dâhilinde yeniden inşa edilmelerinin uygun olacağı kanısına varılmıştır.

Bu yönde çalışmalar yapılarak 6 tanesi ile ilgili yeni yatırım çalışmaları başlatılmıştır. 3 adet hastane yatırımının projeleri hazırlanmış olup, ihale aşamasına gelmiştir. 3 adet ise yatırım proje aşamasında olup çalışmalar sürdürülmektedir.

Ayrıca ilimizde birisi Kamu-Özel Ortaklığı ile diğeri Sağlık Bakanlığı kaynaklarından olmak üzere iki adet sağlık kampüs alanı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bayraklı İlçesinde oluşturulacak kampüs alanı ile ilgili imar planı çalışmaları sürdürülmektedir. Konak Yenişehir'de Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Dr. Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Ege Doğumevi Hastanesinden oluşacak kampüs alanında ise planlama ve yerleşim çalışmaları sürdürülmekte olup, bu 3 hastanenin tüm binaları planlama sonucu günümüz koşullarına uygun olarak yeniden inşa edilmiş olacaktır.

2- 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun uyarınca Bakanlığımıza yapı denetim kuruluşlarının faaliyet ve işlemlerini denetleme yetkisi verilmiştir. Bakanlığımızca yapılan son düzenlemeyle bu kuruluşların faaliyetlerinin daha sıkı bir şekilde denetlenmesi için Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimiz tarafından her bir yapı denetim kuruluşunun yılda en az 6 kere şantiye 2 kere ise büro denetiminin yapılması hüküm altına alınmıştır. Bu sayede yapıların yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun yapılması ve kanunumuzun temel amacı olan can ve mal güvenliğini temin eden yapıların ortaya çıkması hedeflenmektedir. Böylece can ve mal kayıplarının asgari düzeye indirilmesi öngörülmektedir.

İzmir Valiliğince İzmir İl Acil Yardım Planı hazırlanmış olup, bu plan ile afet yatak kapasitesi planlaması yapılmış, yardımların toplanıp depolanabileceği ve dağıtımının yapılacağı lojistik destek koordinasyon merkezleri (ana depolar) ile ileri dağıtım depoları, ilk toplanma ve çadırkent alanları, yıkıntı ve enkaz dökme alanları, iş makineleri toplanma alanları, afet halinde kapanacak veya kullanılamaz hale gelen yollar için alternatif yollar, afet bölgesine giriş çıkışların kontrolü ve güvenliği için kapama noktaları kapama noktaları gibi afette kullanılacak alan ve güzergâhlar belirlenmiştir.

Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) çalışmaları kapsamında; afette kullanılacak alan ve tesisler (ilk toplanma yerleri, çadırkentler, LDKM, İDM vb), eğitim, ulaşım, haberleşme, sosyal hizmet tesis ve yapıları, sağlık kurumları, resmi binalar, idari sınırlar, deniz yapıları, yollar vb. veriler

sayısal haritalar üzerine işlenmiş ve bunlara ait bilgiler tablolara işlenmiş olup, güncellemeleri yapılmaktadır.

İzmir Afet Bilgi Sistemi (İZAYBİS) çerçevesinde, acil yardım planlarında görevli hizmet gruplarının personel, araç-gereç ve bina bilgilerinin sisteme aktarma çalışmaları sürdürülmektedir.

İzmir'de afetler konusunda toplumu bilgilendirmek ve bilinçlendirmek, afetlerle ilgili riskleri net olarak ortaya koymak, afetlere hazırlığı arttırmak, toplumun motivasyonunu sağlamak amacıyla; toplumun her kesimine yönelik, temel afet bilinci, toplum afet gönüllülüğü, ilkyardım ve arama-kurtarma ekiplerinin eğitim çalışmaları yürütülmektedir.

3- Depreme karşı önlem niteliği taşıyan çalışmalar tüm Türkiye genelinde kent ayrımı yapılmaksızın devam etmekte olup, ayrıca Bakanlığımızca yapıların ülke içindeki dağılımı, bulunduğu yapı sınıfı gözetilerek, sürekli gelişim ve sıkı denetim ilkesine bağlı olarak mevzuat çalışmaları yürütülmektedir.

4- Yukarıda da belirttiğimiz üzere ülkemizin yaşlı ve yorulmuş yapı stokunun kapsayacak kentsel dönüşüm ve mevzuat çalışmalarına Bakanlığımız bünyesinde devam edilmekte olup, bu konuda hiçbir şehrimizin deprem riski göz ardı edilmemektedir.

Mikro bölgeleme, farklı deprem tehlikesi olan alanların belirlenmesidir. Deprem hasarını kontrol eden iki önemli unsur zemin davranışları ve yapısal özelliklerdir. Sismik mikro bölgeleme haritaları; yer sarsıntısı şiddeti, sıvılaşma olasılığı ve heyelan tehlikesiyle bağlantılı olarak arazinin verdiği tepkinin dağılımını göstererek şehir ölçeğinde kentsel planlama ve deprem azaltma öncelikleri için bir veri oluşturabilir. Deprem hasar senaryolarında veri olarak kullanılan mikro bölgeleme haritaları sayesinde bina hasarı ve nedenleri üzerine tahminler de yapılabilir.

Mikro bölgeleme haritalarının oluşturulması kapsamında ülke genelinde olduğu gibi İzmir'de de sonuçlanmış çalışma bulunmamaktadır. Ancak, mikro bölgeleme haritalarına altlık teşkil edecek çalışmalar yapılmaktadır.

Bu kapsamda değerlendirebilecek bazı parametreleri elde edebileceğimiz çalışmalardan biri, Dokuz Eylül Üniversitesi Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi (DAUM)'un yürütücülüğünde, TÜBİTAK, Büyükşehir Belediyesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın desteğiyle "İzmir Metropolü ile Aliğa ve Menemen İlçelerinde Güvenli Yapı Tasarımı İçin Zeminin Sismik Davranışlarının Modellenmesi" Projesi 2008 yılında başlanmıştır. Bu projede İzmir Büyükşehir Yerleşim Alanı'ndaki Kuvaterner ve Neojen yaşlı genç sedimanların kuvvetli yer hareketi karakteristikleri ile bu zeminlerin dinamik özelliklerinin belirlenerek yerel zemin davranış modellerinin oluşturulması amaçlanmaktadır.

Proje; Kuvvetli Yer Hareketi, Uygulamalı Jeofizik, mikrotremör (titreşimcik: 0.05 ile 2 sn. aralıklı periyotlar için kullanılır), Mühendislik Jeolojisi ve Zemin Dinamiği, Modelleme ve CBS olmak üzere 5 paket programdan oluşmaktadır.

Bu çalışmalardan 1.paket program tamamlanmış olup, 2, 3 ve 4. paket program çalışmaları devam etmektedir. 2011 yılında tamamlanması planlanan bu proje sonunda İzmir Metropolü ile Aliğa ve Menemen ilçeleri için güvenli yapı tasarımı için zeminin sismik davranışları modellenmiş olacaktır. Ayrıca, bu proje ile İzmir'de yoğun bir kuvvetli yer hareketi istasyon ağı kurulmuş olacak ve kentin zeminden kaynaklanan deprem riski arazi ve laboratuvar çalışmalarıyla belirlenecektir. Bu projeden elde edilen veriler ve kurulan

istasyonları, İzmir’de kurulacak olan Acil Müdahale ve Hasar Tahmin Sistemi’nin bir parçasını oluşturacaktır.

5- İzmir’de Sismik tehlikeyi belirlemek için deprem senaryolarına dayalı yer hareketlerini takip etmek üzere 16 adet deprem istasyonu 9 Eylül Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü ve mülga Afet İşleri Genel Müdürlüğü ile birlikte kurularak hizmete sokulmuştur.

